

Elfrida Andrée (1841-1929) svensk kompositör, organist, pianist och dirigent

Elfrida Andrée var i hela sin livsgärning en banbrytande föregångskvinna. I sin hemstad Visby studerade hon från unga år piano och harpa, sen fortsatte studier i komposition och orgel vid Musikaliska Akademien i Stockholm. 1857 tog hon som första kvinna i Sverige organistexamen, som privatist. Hon fick anställning som vikarierande organist i St Jacobs kyrka i Stockholm, men avsattes, eftersom flera ur prästämbetet fann det störande med en kvinna på orgelbänken. Med stort stöd av sin far, den progressive Visbyläkaren Andreas Andrée, skrev Elfrida två motioner till Sveriges riksdag, med förslaget att öppna organistyrket för kvinnor. Hon skrev även till kungen, och slutligen, 1861, bifölls hennes förslag. Hon arbetade därefter som organist i i Finska och franska reformerta kyrkans församlingar. Samtidigt var hon sånglärare vid ett antal privatskolor och ackompanjator vid Kungliga Teatern.

På ytterligare ett område blev hon banbrytande: telegrafins, där hon utbildade sig, och genomdrev ett politiskt beslut i riksdagen att kvinnor skulle kunna få anställning som telegrafist. Efter att en lagändring hade genomförts arbetade Elfrida Andrée dock aldrig som telegrafist – det var musiken som var hennes kall. 1867 blev Elfrida Andrée, 27 år gammal, enhälligt vald till domkyrkoorganist i Göteborg, där hon blev en central person i stadens musikliv. Inte minst dirigerade och ledde hon de populära Folkkonserterna som var till för arbetarna under närmare 30 års tid. Dessa konserter blev c:a 800 till antalet innan hon slutade 1928, 87 år gammal.

Elfrida Andrée var genom hela sitt liv mycket engagerad i frågor som rörde kvinnornas ställning i samhället. Hennes motto, som hon formulerade tidigt, var att arbeta för "det qvinliga släktets höjande". Hon var medlem i Fredrika Bremerförbundet, och hon var aktiv i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt. 1911 komponerade hon en kantat för orkester, damkör och soli till Världskongressen för kvinnans politiska rösträtt som hölls i Stockholm samma år.

Elfrida Andrée komponerade under sin livstid ett 100-tal verk i flera genrer bland annat en opera, Frithiofs saga, till text av Selma Lagerlöf, 2 orgelsymfonier och två orkestersymfonier i a-moll och C-dur, Snöfrid; en ballad för soli, kör och orkester; Frithiofsvit för orkester, och därtill ytterligare orkesterverk, mässor, kantater, körverk, orgelverk, kammarmusik och sånger. Det mesta blev uppfört, inte minst med henne själv som dirigent i Göteborg.

Snöfrid, t ex blev mycket populär, och uppfördes flera gånger runt om i landet. Många av hennes verk har också kommit ut i tryck, dock inte ett flertal av orkesterkompositionerna. I en internationell kompositionstävling i Bryssel, dit hon skickat tre kompositioner under manligt namn, vann hon samtliga tre priser.

Elfrida Andrée valdes in i Musikaliska Akademien 1879 och som andra kvinnan in i Föreningen Svenska Tonsättare 1921.